

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 19:00 | 19:16 | 19:08 | 19:17

מוצאי שבת 20:15 | 20:18 | 20:18 | 20:16

רבינו תם 20:52 | 20:50 | 20:53 | 20:51

משכיל לדוד

התוכחה מזככת את האדם

תוכל להתקיים בבני ישראל, עליהם להיות תחילה כלי מחזיק ברכה. כשם שלצורך אחסון היין יש צורך בכד ולצורך ריהוט הבית יש צורך בארבעה קירות תומכים, כך גם על בני ישראל להיעשות תחילה כלי ראוי לקבלת התורה על ידי תוכחה - ורק לאחר מכן תוכל התורה הקדושה לחול ולשכון בקרבם.

ומשום כך פתח משה רבינו ע"ה בדברי התוכחה, על אף שהעומדים לפניו לא היו מן החוטאים במדבר, שרצה משה על ידי התוכחות ללמדם שאדם הינו כלי מחזיק ברכה לתורה רק בזמן שהולך בדרך ה' ומקיים את רצונו.

וכיצד יכול אדם להגיע לידי קיום רצון ה' יתברך?

בזה שהוא מוכיח ומייסר את עצמו על מעשיו הרעים, ומתוך כך מקפיד לדבוק בדרך הטובה. וכאשר בני ישראל, בני אותו דור, קיבלו את התוכחה מפי משה, הם התחזקו בעבודת ה', ואותו חיזוק גרם להם לכפר על עוונות אבותיהם.

וכגון זה אומר הקדוש רבי אלימלך מליזנסק זיע"א בעל ה"נועם אלימלך" (עי' נועם אלימלך ליקוטי שושנה ד"ה ויסב חזקיהו), שלפני שאדם עומד בתפילה לקב"ה, עליו לשוב בתשובה שלימה על מנת שלא ידמה לאותו אדם שבא אצל המלך ובגדיו מלוכלכים, היות והעבירות הן בבחינת לכלוך שנשמתו של האדם. כמו כן בתחילת תפילת העמידה מכריזים אנו ומבקשים "סלח לנו אבינו כי חטאנו", מתוך תפילה ובקשה שה' יסלח לעווננו, וכך תפילתנו תוכל להתקבל ברצון.

ובאשר לשאלה השניה ששאלנו מפני מה לא נזכר בחומש דברים ענין בריאת העולם ויציאת מצרים, נראה לומר שענין זה היה כה חזק ומושרש בקרב עם ישראל, עד שלא היה כל צורך לחזור על כך ולשנון באוזניהם פעם נוספת. כמו כן לא הזכירה התורה את ענין יציאת מצרים, משום שחלק מענין הנס של יציאת מצרים היה לצורך ברית מילה והקרבת קרבן פסח, ומכיון שעם ישראל לא מלו עצמם במדבר משום טלטולי הדרך, ומשום כך גם לא יכלו להקריב קרבן פסח, שהרי ניתן להקריב את הקרבן רק בעודם מהולים, לכן לא היה כל צורך להזכיר באוזניהם את נס יציאת מצרים.

וכפי שכבר אמרנו, אותו דור שמע את דברי משה היה כולו זכאי, ורק אבותיו הם אלו שחטאו, אך משה בהוכיחו אותם העניק מסר לכל הדורות הבאים אחריהם שהתורה יכולה לשכון רק אצל אדם המשפר את מעשיו ועושה עצמו כלי ראוי להחזקת התורה (עי' אלשיך שיר השירים ה, ה). ובשעה שאדם אינו מתקן את דרכו הרעה, ועם זאת הוא מקיים מצוות כמצות אנשים מלומדה, הרי הוא כטובל ושרץ ביזו.

"אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל בני ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תופל ולבן וחצרות ודי זהב" (דברים א, א) חומש דברים מכונה 'משנה תורה' (עי' חולין סג, ב), על שם שמשה שנה לבני ישראל וחזר באוזניהם על כל המצוות שציווה אותם ה' עד עתה.

כמו כן בחומש דברים כתובות כל התוכחות שהוכיח משה את בני ישראל לפני כניסתם לארץ ישראל, כפי שמבאר רש"י (דברים א, א) "אלה הדברים - לפי שהן דברי תוכחות ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום, לפיכך סתם את הדברים והזכירן ברמז מפני כבודן של ישראל". ופירוש הדברים, שמשה שנה וחזר באזני ישראל על כל החטאים שחטאו לפני ה' יתברך על מנת שילמדו מטעויותיהם ולא ישובו לחטוא לפני ה', ומפני כבודם של ישראל הוזכרו חטאיהם בתורה רק ברמז ולא באריכות.

והנה ישנם שני סוגי תוכחה. האחת, תוכחה שבה אדם מוכיח את רעהו כפי הציווי (ויקרא יט, יז) "הוכח תוכיח את עמיתך". והשנית, תוכחת יום המוות. כדברי חז"ל (ברכות ה, א) שכל אדם שליבו נוקפו לעשות איזו עבירה, מיד יזכור את יום המוות, ומתוך זכירת יום המוות יתגבר על יצרו הרע ולא יבוא לידי העבירה. ומענין זה משה מוכיח את בני ישראל לפני מותו כדי להזכירם את יום המוות, וכאשר זוכר אדם את יום מותו, הוא זונח את העבירה ודבק בדרך הטובה.

ולאור זאת נתעוררתי לשאול מדוע משה פותח את משנה התורה בתוכחה לעם ישראל, ולא בחזרה על המצוות ולימודם לבני ישראל, ולכאורה ראשם וליבם של ישראל היו יכולים להיסגר לאחר שמיעת התוכחה עד שלא יהיו מסוגלים עוד לשמוע על חובת קיום המצוות, ומן הראוי היה לפתוח קודם בלימוד המצוות.

וביותר קשה; הלא אותו דור שמע את תוכחת משה לא היה מן החוטאים במדבר, שהרי כל החוטאים כבר מתו במגיפה וזה עתה קם דור חדש שהיה נקי מן החטא. ואם כן מה הענין להוכיח אותם על חטאים שלא חטאו בהם?!

ועוד צריך ביאור; מדוע חומש דברים המכונה 'משנה תורה' לא פותח בענין בריאת העולם וסיפור נס יציאת מצרים שהם הבסיס והשורש לקיומם של עם ישראל והפיכתו לעם נבחר, אלא פותח בפירוט מהלכם של בני ישראל במדבר. הלא לכאורה היה מן הראוי לפתוח את הספר החמישי בדברי ימי עם ישראל מאז היותו לגוי, בדברים המחזקים את האמונה בהש"ת ויסוד הברית שכרתנו עם הקב"ה במתן תורה.

ונראה להשיב על השאלה הראשונה, שעל מנת שהתורה

הילולא דצדיקיא

- ו - רבי משה מזרחי ראב"ד ארם צובא
- ז - רבי יוסף דינקליס מח"ס אמונת יוסף
- ח - רבי שמחה מרדכי זיסקינד ברוידא ה'סבא' מקלם
- ט - רבי רפאל אהרן מונסוניגו אב"ד פאס
- י - רבי מסעוד חי רוקח מטריפולי
- יא - רבי יצחק בלאזר מפטרבורג מח"ס "פרי יצחק"
- יב - רבי יוסף לובטון

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרות השבוע:

"חזון ישעיהו". (ישעיה א)

הקשר לשבת: בהפטרות מסופר על הפורענות שתגיע לישראל בחורבן בית המקדש בגין עוונותיהם. הפטרה זו היא ההפטרות שלישית בשלשת ההפטרות שמפטירין בשלשת השבתות שלפני תשעה באב.

"ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו". (ישעיה א. ג)

השור הוא בעל חי הפיקח יותר מן החמור. משום כך הוא גם יודע את בעליו.

החמור לעומתו יודע ומכיר רק את האבוס, כלומר הוא רואה את השעורים שבאבוס ואוכל אותם. ולכן הוא מדמה בנפשו הבהמית כי האבוס הוא הבעלים שלו המאכילו, ואיננו מסוגל להבין כי יש מי שנתן את השעורים בתוך האבוס.

כך בדיוק הם האנשים אשר הם שקועים בהבלי העולם הזה, ובדמיונם הם חושבים שפרנסתם תלויה בכישרון פלוני או במקום אלמוני. וכמו הפתגם השגור בפי עמי הארצות 'לולי עשר אצבעותי- מי יודע היכן הייתי בא...'

והרי אלו כאותם החמורים אשר מכירים רק את האבוס ואינם מעלים על דעתם שיש להם מנהיג הזואג למאכלם.

(”לב אליהו”)

"רחצו הזכו הסירו רוע מעללכם מנגד עיני חדלו הרע".

(ישעיה א. טז)

סופי התיבות של "רוע מעללכם מנגד" הוא דמ"ע.

ורמז יש בזה שאדם העושה תשובה - צריך להוריד דמעה לפניו יתברך על עוונותיו כי שערי דמעה לא ננעלו. ועל ידי הדמעה העוון נמחק וסר מנגדו יתברך, כמו שאמר הפייטן "מחה פשעי בדמעתי".

(”זקן אהרן”)

"ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה". (ישעיה א. כז)

רבה של ירושלים הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, דגל כל ימיו בבנין ובישוב הארץ מתוך התנגדות ליסוד שלטון יהודי בארץ ישראל בטרם הגיע השעה מן השמים תוך כדי התגרות באומות העולם.

הוא היה אומר; הרי נאמר בתורה "לך אתן את ארץ כנען". הקדוש ברוך הוא הבטיח שהוא בעצמו יתן לנו את הארץ ולא נאמר שאנו בעצמנו נצטרך לרשת את הארץ ולקחתה בכח הזרוע.

הוא אף מצא לכך רמז נאה בפסוק "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה".

"ציון במשפט תפדה" במנין גימטריא "תלמוד ירושלמי".

"ושביה בצדקה" במנין גימטריא "תלמוד בבלי".

ללמדנו שרק בזכות לימוד שני התלמודים, בבלי וירושלמי, תיפדה ציון מיד הגויים ולא בחיל וכח.

(”עוד יוסף חי”)

במסילה נעלה

מאבל לשמחה

כשנכנסנו לחדרו של החולה נבהלתי מאד ממראהו. על גבי המיטה שכב ללא תזוזה בחור רזה וצנום, ולצידו ישבה אימו ובכתה בכי תמרורים תוך כדי שהיא פונה אלי ואומרת: "חבל שהיום הוא יום תשעה באב ואינך יכול לברך את בני".

מתוך רצוני לעודד את רוחה של האם הכאובה, אמרתי לה שכעת עליה להפסיק לבכות ולהתאנח על מצב בנה, וכשם שיום תשעה באב עתיד להפוך מיום אבל ליום טוב, כך בעזרתו יתברך אף מצבו הקשה של בנה יתהפך לטובה והוא יקום ממיטת חוליו לחיים ולשלום.

האם קיבלה את דברי, ומיד עלה על פניה חיוך גדול וניצוץ אמונה נדלק בעיניה. בראותי את אמונתה היוקדת אשר עודדה את רוחה והיטיבה מיד עם תחושתה, שמחתי שזכיתי להיות השליח לעורר אותה לכך.

כעבור שנה ביקרתי שוב בקהילת "שערי ציון" בארגנטינה. לאחר התפילה ניגשו המתפללים ולחצו את ידי לשלום. כאשר חלקם ביקשו עצה טובה או ברכה. לפתע ניגש אלי רב הקהילה ושאל אותי האם אני מזהה את היהודי העומד מולי. כשעניתי בשלילה הזכיר לי הרב את הנער החולה שביקרתי שנה קודם לכן בתשעה באב, והוסיף שברוך ה' הנער הבריא באופן פלא, ומחלתו עזבה אותו לגמרי מבלי להותיר בו כל עקבות, וכעת הוא העומד לפני.

כאשר הבחנתי בבחור העומד על שתי רגליו בריא ושלם, נזכרתי במאמר חז"ל - "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים" (ברכות י, א). והפירוש הפשוט הוא שאפילו שמצבו של יהודי נראה חסר כל תקווה, עליו להאמין בבורא יתברך שבכוחו וביכולותיו לגאול אותו ממצבו הקשה ולהוציאו מצרה לרווחה.

אמונתה התמימה של אמו שנה קודם לכן שבעזרת ה' יתהפך מצבו של בנה מאבל לשמחה - היא זו שעמדה לבחור והעניקה לו את חייו בחזרה.

ועל כך נאמרו דברי הנביא בחבקוק "צדיק באמונתו יחיה" (ב, ז) כלומר, האמונה מעניקה ליהודי חיים וכוח לחיות.

בליל תשעה באב שעבר, כשיצאתי מבית המדרש לאחר אמירת הקינות, פנית לתלמידים שהיו לצידי ואמרתי להם: "הביטו על בית המדרש, וראו כמה הקירות שלו אבלים. במשך השנה אנו חשים במקום שמחה וחדווה מתוך התרוממות הנפש, בשל קירות בית המדרש שספוגים בדברי תורה. אך הלילה, ליל תשעה באב, עצוב לשהות כאן ונראה שגם קירות בית המדרש עצובים ואבלים.

הסיבה לכך היא שהלילה לא עוסקים בתורה, וקול התורה אינו עולה מתוך בית המדרש, ולכן חסרה לו השמחה וההתרוממות של לימוד התורה. כי רק כאשר קול התורה נשמע בבית המדרש - אזי אפשר להרגיש שמחה וחדווה במקום".

אמנם במשך כל השנה, כאשר יהודי מבטל מלימוד התורה שלו, קירות בית המדרש עצובים. אולם בליל תשעה באב, חוץ מביטול התורה של יום תשעה באב, מורגשים בנוסף גם כל אותם ביטולי התורה שהיו במשך השנה, שבגללם עדיין לא נגאלנו. שכן אם אנו עדיין מתאבלים על חורבנו של בית המקדש, סימן הוא שעדיין לא באה על תיקונה הסיבה לחורבן הבית - "על עוונם את תורת" (ירמיהו ט, יב).

חיזוק האמונה

באחד מביקורי הרבים בקהילת "שערי ציון" המפוארת המצויה בעיר 'בואנוס איירס' שבארגנטינה, נזדמנתי לשהות במקום ביום תשעה באב.

לאחר התפילה בבית הכנסת, ולאחר שאמרנו את הקינות על חורבן בית המקדש ועל הגלות הנוראה בה אנו מצויים, ביקש ממני רב הקהל לבוא עימו לביתו של אחד מחברי הקהילה אשר בביתו בן חולה מאד הנוטה למות, ובכך אזכה במצות 'ביקור חולים'.

מובן שהסכמתי מיד לבקשתו, שהרי יודע אני ומכיר בערכה של מצוה זו המטיבה עם החולה ומשפרת את הרגשתו, וכך צעדנו יחדיו לעבר אחד מבתי הקהילה.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

צריך לבקש מחילה

הרוצה לחזור בתשובה על עוון לשון הרע, אם השומעים לא האמינו לו, ולא הזיק ולא ציער את חברו, הרי זה עוון שבין אדם למקום, ויתחרט ויתוודה ויקבל על עצמו שלא לשוב על חטא זה. אך אם הזיק לחבירו, עליו לבקש ממנו מחילה, ואפילו אם חבירו אינו יודע שהוא זה שסיפר עליו, צריך לומר לו זאת ולבקש מחילתו.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

"אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תופל ולבן וחצרות ודי זהב" (דברים א, א)

משה רבנו לפני פטירתו פונה אל עם ישראל ומוסר להם דברים אשר יחקקו בליבם, כיון שקשתה עליו פרידתם.

משה מעוניין שדברים אלו יהיו בבחינת צידה לדרך עבור עם ישראל, ועל ידי שישמרו את אותם דברים כל הזמן, יחוו שמשנה עדיין חי עמם ובתוכם. "אלה הדברים" משמע, עשו מדברים אלו את העיקר ואילו את שאר הדברים תניחו בצד, ובכלל זה את פטירת משה, שפטירתו לא תביא את עם ישראל לידי שברון לב וקהות חושים. ואם תעשו כן תזכו לחוש את משה רבנו חי עמכם בכל רגע ורגע, שצדיקים במיתתם קרויים חיים (ברכות יח, א), וחז"ל (עי' תי"ז קיד, א) מוסיפים שניצוצו של משה נמצא בכל דור ודור.

משה רבנו רוצה בדבריו להעביר מסר לדורות שבית המקדש נחרב בשל שנאת חינוס (יומא ט, ב), שהקנאה שהיתה באנשי אותו הדור גרמה להם לדבר לשון הרע איש ברעהו, ובשל אותו לשון הרע, ריב ומחלוקת - נחרב הבית.

כמו כן עם ישראל נענש על כך שהמרגלים דיברו סרה על ארץ ישראל, ולכן נאלץ לנוע במדבר ארבעים שנה במקום להיכנס לארץ מיד (במדבר יד, כא-לה). לכן אמר להם משה "אלה הדברים" - רק דברים טובים עליכם לדבר, ואילו את שאר הדיבורים הרעים המעוררים ריב ומדון, עליכם לפסול ולא להשתמש בהם כלל, וכאשר תתנהגו כרתזכו שהשלום והרעות ישכנו ביניכם, וממילא אף שם ה' ישכון ביניכם.

ראיתי מובא בספרים שהמילה 'אלה' היא ראשי תיבות - אבק לשון הרע, דהיינו שמשה מזהיר את בני ישראל שיקפידו מלדבר אף אבק לשון הרע, ולמרות שאבק זה נראה לכאורה כפעוט וחסר ערך, אין הדבר כן, ובכוחם של אותם דיבורים לזרוע הרס וחורבן רב.

אבק לשון הרע יכול לבוא לידי ביטוי בדיבורים שמצד עצמם הם בסדר ואינם מדברים סרה כנגד איש, אך משהו בטון הדיבור, בנימת הדברים, בעיתוי ובאופן שבו הם נאמרים גורם להם להתהפך ולהיות אבק לשון הרע (חפץ חיים ב, ב), ומי שמזלזל באבק לשון הרע, סופו להגיע חלילה לידי לשון הרע ממש, וכשמגיעים למצב כזה, אזי איש את אחיו חיים בלעו, ומכאן ועד לחורבן נוסף הדרך קצרה.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"גם בי התאנף ה' בגללכם". (א. לז)

וקשה והלא לא מצינו שהתאנף ה' על משה בעון המרגלים. והנכון הוא על פי דבריהם ז"ל שאמרו (במד"ר ט זכ) בפסוק ויבכו העם בלילה וגו' (במדבר י דא), קבעו בכיה לדורות, כי ליל ט' באב היתה שבו נחרב הבית. ואמרו עוד שאם היה נכנס משה לארץ והיה בונה בית המקדש לא היה הבית נחרב, שאין אומה ולשון נוגעת בו. ואמרו עוד (שוחר טוב עט) בפסוק מזמור לאסף א-להים באו גוים וגו', וז"ל קינה מבעיליה, אלא על שהשליך חמתו על עצים ואבנים: מעתה אם היה נכנס משה לארץ והיה בונה בית המקדש, ולהשליך חמתו עליו לא אפשר כנזכר, ויחר אף ה' בשוואי ישראל ויהיה כליונם במקום חורבן הבית, לזה גזר ה' בגזרת המרגלים גם על משה שימות במדבר. והוא אומר וגם בי התאנף ה' בגללכם, פירוש בגלגול דברים שלכם, כי אם לא היה עון המרגלים והיו נכנסים, אפשר שהיה נכנס משה עמם, והגם שיבנה בית המקדש אין מיחוש כי לא נתגבר בחינת הרע, והיו עומדים בצדקם בארץ, אלא מאמצעות עון מרגלים גברה יד רשעה וידע ה' כי לא יעמדו בצדק.

מן המעיין

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל". (א. א)

והלא כל התורה כולה נאמרה לישראל על ידי משה, ומדוע נאמר כאן "אלה הדברים"?!

ביאר רבי ישועה שמעון חיים עובדיה זצ"ל בספרו "תורה וחיים", על פי עדותו של הקב"ה כשאמר לאהרן ומרים אודות משה "פה אל פה אדבר בו" - 'בו ולא עמו'.

והיינו שבחומש דברים משה רבינו ע"ה דיבר לישראל את מה שקיבל בנבואה כמו שאר הנביאים, ולכן נאה לומר עליהם "אלה הדברים אשר דבר משה". אך בשאר החומשים לא היו אלה דברי נבואה אלא הם הם דברי השכינה הקדושה.

"ויהי בארבעים שנה". (א. ג)

מעצם דברי התוכחה שנאמרו על ידי משה רבינו לעם ישראל סמוך למותו, דורש רש"י פרק בהלכות תוכחה; שאין מוכיחים את האדם אלא סמוך למיתה.

ועל כך תמה רבי יחיא נחמני בספרו "אמרי נועם", שאם כן ביטלנו את מצות "הוכח תוכיח את עמיתך" וכפי שדרשו חז"ל 'אפילו מאה פעמים!' ובאמת שיש לחלק בין מצות התוכחה הכללית לבין התוכחה שנאמרה לבני ישראל ערב פטירת משה:

מצות "הוכח תוכיח" כל מהותה הוא בכדי להפריש את האדם מן העבירה משעת מעשה, ומצוה זו שייכת כל עת ובכל שעה. אולם בקשר לעבירות שכבר האדם עשה בעבר, וכל המטרה היא בכדי לזרוז שלא ישוב לכסלה - על זה אמרו שאין מוכיחין את האדם אלא סמוך למיתה.

"רב לכם שבת בהר הזה פנו וסעו לכם". (א. ז)

פרפרת נאה מטעים החיד"א בפסוק זה:

כל עוד חנו בני ישראל ליד הר סיני, יכלו לטעון שקיבלו את התורה באונס, שהרי כפה עליהם הר כגיגית. ברם משנכנסו לארץ בטלה טענתם, כפי שמבאר הרשב"א על דברי הגמרא במסכת שבת (פח). "מכאן מודעה רבה לאורייתא" - שבעת כניסתם לארץ בטלה המודעה, שהרי נאמר: "ויתן להם ארצות גויים... בעבורי שמרו חוקיו" (תהלים קה. מד-מה).

נמצא שכאשר כבשו את הארץ, שבו וקיבלו עליהם את התורה מרצון. על כן אמר להם משה רבינו "רב לכם שבת בהר הזה" - די לכם להשאר בטענת "ההר הזה" - אשר כפה עליכם כגיגית, "פנו וסעו לכם" - לארץ ישראל וקבלו את התורה מרצון.

מסילות לאמונה

פרקים במסילות ישרים וארחות צדיקים

בהצלחת התוכנית. הם הלכו לביתו וגילו לו את התוכנית.

אך מה השתוממו לשמוע דוקא מפי רבי יוסף חיים את תשובתו התקיפה: "אין אני מוכן לתת יד בענין זה, לא אהיה מוהל בברית הזו! הם ניסו לשכנע אותי, אך ללא הצלחה. כך שכל התוכנית ירדה מן הפרק.

כשנודע הדבר לגאון רבי יהושע ליב דיסקין על סירובו של רבי חיים אשר בגללה בוטלה כל התוכנית, נענה ואמר: "אם רבי חיים סירב - טעמו ונימוקו עמו, כי בודאי שיער שאחרי שיוודעה דבר ליולדת, תבוא לידי צער והתרגזות. וכעס אצל יולדת עלול לפגוע בבריאותה. והרי על ידי כך עלולים להיות אדם המזיק בגלל חשבונות של לשם שמים, יהיו כמה צודקים שיהיו. ואולי אפשר גם להביאה לידי סכנה..."

ואכן קלע רבי יהושע ליב למטרה הנכונה. כי חשבון מוסרי זה מנע את רבי חיים מלהשתתף בדבר.

אין מקום לשאלה

מוצאי תשעה באב בישיבת "בית הלל" בבני ברק. לפני תפילת ערבית ניגש אחד מהציבור אל הגאון רבי מרדכי מן זצ"ל בשאלה: האם הוא יכול לגשת להתפלל מעריב לפני העמוד ולהתחיל ב"שיר המעלות" כיון שמתפלל הוא נוסח ספרד?

וכך השיב לו רבי מרדכי: הבט ידידי! ישבנו לילה ויום על הארץ כעת, בגלל שנאת חינוס, ואתה שואל כאלו שאלות! תתחיל מ"שיר המעלות"...

צדקה שיהמבזבז אל יבזבז יותר מחומש - שמא יצטרך לבריות:

אלא, להיות עני אין הכוונה דווקא למי שאין לו כסף, אלא להרגיש שאין לו שום דבר חוץ מהקב"ה. ומה שחז"ל אומרים בשבח עניות, צריך להיות עני ברוח, ולהרגיש כך.

וכשמרגישים כך מורידים הרבה ענייני מחלוקת ושנאת חינוס, משום שמרגיש שאין לו כלום. וזה העיקר שתובעים מהאדם, ומאושר מי שמגיע לזה. ובפרט בענין דשנאת חינוס שגרם לחורבן.

רק גדולי ישראל שזכו לדעת תורה אמיתית, רק הם יכולים לדעת ולקבוע מתי ראוי לאדם להיכנס לעסק של מחלוקת ומתי עליו להתרחק כבורח מן האש. יעיד על כך הסיפור המופלא הבא:

מעשה באחד מבני הישיבות בירושלים העתיקה שנולד לו בן. לאשתו של אותו תלמיד חכם, היה קרוב משפחה מוהל שתמך בהם כלכלית. קרוב זה היה ידיד של אחד ממשכילי ירושלים שפרץ את גדרי החינוך. הלך אותו קרוב מוהל והשפיע על היולדת שתכבד את אותו משכיל בסנדקאות. הדבר נודע לידידי האברך וחרה להם מאד, ויחד עם אבי הרך הנולד טיכסו עצה לסכל את הכיבוד.

הם באו לידי החלטה סודית, להקדים את הברית בשעה אחת, לפני השעה שהודיעו לאותו משכיל ולאותו קרוב, כך שכשהם יבואו כבר יהיה לאחר הברית.

לשם הצלחת המבצע הם היו זקוקים למוהל משלהם. נמנו וגמרו להזמין את הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, שנודע למוהל מומחה, ובדאי ישמח לסייע

אם נשאל אתכם הקוראים הנכבדים, מהו הגורם למידה קלוקלת זו של 'שנאת חינוס' בוודאי נקבל הסברים רבים ומגוונים אשר הם מצביעים על המקור להתנהגות זו.

מלבד כל זאת, מצאנו הארה נפלאה בשמו של מרן הגאון רבי אהרן יהודא לייב שטיינמן שליט"א (הדברים מובאים בספר "ימלא פי תהלתך". ב, ע' תקצ"ב), שהנה חז"ל אומרים לנו שעיקר החטא שבסיבתו נחרב בית שני היה שנאת חינוס.

בדרך כלל הקלוקל במידות הוא כתוצאה ממה שאדם תמיד חושב שהוא צודק, דאם לא היה חושב כך לא היה מגיע להרבה דברים. חלק גדול מהמחלוקות ושנאת חינוס וגאווה הם מגיעים כתוצאה ממשבת האדם שהוא ורק הוא הצודק.

והנה מציינו בהרבה מקומות שכתוב דברים טובים בשבח העניים. כשחז"ל משבחים איזה דבר, בדרך כלל אין עיקר הכוונה לומר שזה דבר טוב אלא רוצים ללמד שכך צריך להיות. אמנם כאן לגבי העניים אי אפשר לומר כן, כי הרי אנו יודעים את ההוראה של חז"ל בענין

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

ביום ראשון, י' באדר תשנ"ה, שימש מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה שליט"א כסנדק בברית מילה בפריז, אצל ר' דוד כהן, מחשובי הקהילה. באמצע הסעודה נעמד אחד מהמשתתפים, מר בן שושן, וסיפר את הסיפור הנפלא הבא.

ביום ההילולא הקודם של רבי חיים פינטו זיע"א (כ"ו באלול תשנ"ד), הוא נסע למוגאדור כדי להשתתף בהילולא של הצדיק. אותו יהודי סבל כל אותה תקופה מכאבים עזים ברגליו, כולל בעיות רפואיות רבות, עד שממש לא היה בכוחו ללכת לבד על רגליו, והוצרך לשני אנשים שיוליכו אותו.

כשהגיע אל הקבר, חשב אותו יהודי ללון ליד הקבר של רבי חיים זיע"א, אולי בזכות קדושת הצדיק ישלח לו הקדוש ברוך הוא רפואה שלימה. וכך עשה. הוא נשאר ללון ליד הקבר.

בלילה הוא חולם, והנה הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א בכבודו ובעצמו בא אליו, ועושה לו ניתוח ברגליו. לאחר הניתוח אומר לו הצדיק: "בזכות האמונה שיש לך בקדוש ברוך הוא ובצדיקים, תדע לך שמן השמים שלחו אותי במיוחד כדי לרפאות אותך. עכשיו אתה יכול לקום, כי אין לך שום מחלה ברגלך, ואתה יכול לחזור לצרפת ללא עזרה של אף אדם! קום משנתך!"

בן שושן התעורר מיד, והחל לחשוב על החלום, כשהוא מהרהר בלבו: אולי כל זה היה רק חלום ותו לא. הרי ישנתי כל הלילה ליד הקבר עם מחשבות וחלומות כי בזכות הצדיק אתרפא, ולכן אולי חלמתי את החלום הזה ו"חלומות שוא ידברו"...

ואולם, לפתע הוא מרגיש, ללא רצונו, כי רגליו זזות. הוא ניסה לקום ללא עזרה, והנה פלא פלאים! הוא הצליח לקום ולהתהלך ליד כל חבריו בכוחות עצמו.

חבריו שעמדו לצידו, נדהמו מאד ואמרו לו: "אדון בן שושן, מה קרה לך? האם כל העת רק צחקת עלינו שאתה חולה ברגלך ואינך יכול ללכת? האם רק עשית את עצמך כאילו אתה נכה?"

בן שושן ביטל את דבריהם, ומיד סיפר להם את כל החלום הנורא והמופלא שחלם. באותה שעה, פרצה השמחה מלבם של כל הנוכחים בהילולא, ונהיה קידוש השם גדול ועצום, ליד קברו של רבי חיים פינטו זיע"א, ביום ההילולא שלו.